

วัดโพธิ์กรู

ชื่อแหล่ง วัดโพธิ์กรู
ที่ตั้ง หมู่ที่ 3 บ้านโพธิ์กรู ตำบลท่าช้าง อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
เส้นทางเข้าสู่แหล่ง จากจังหวัดเพชรบุรี ไปตามทางหลวงหมายเลข 3171 ประมาณ 7 กิโลเมตร วัดอยู่ทางขวา

สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม

สภาพภูมิศาสตร์ ที่ราบริมแม่น้ำเพชรบุรีฝั่งตะวันตก

แหล่งน้ำ คลองท่าช้างไหลผ่านทางทิศตะวันออก

ประวัติ ตามทะเบียนวัดภาค ระบุว่าสร้าง พ.ศ. 2325 แต่ตามบัญชีวัด แผนกศึกษาธิการ อำเภอ บ้านลาด ระบุว่า ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ. 2312 จากสิ่งก่อสร้างที่เหลืออยู่ น่าจะเป็นวัดเก่าแก่ที่สร้างมาตั้งแต่ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา และได้รับการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด

หลักฐานทางด้านโบราณคดี

1. **อุโบสถ** ขนาด 5 ห้อง เป็นอาคารก่ออิฐฉาบปูน ด้านหน้ามีพาไลยื่นออกมา ฐานอ่อนโค้ง ตัวอาคารสอบค่อนข้างสูง มีเสาอิงประดับ บัวหัวเสาเป็นบัวแวง มีประตูทางเข้าด้านหน้า 2 ประตู ด้านหลัง 1 ประตู ชும்ประตูประดับด้วยลวดลายปูนปั้น เป็นชุ้มเรือนแก้ว ด้านหลังทำเป็นชุ้มยอดปราสาททรงมงกุฏ หน้าต่างด้านละ 3 บาน ชุ้มหน้าต่างประดับลวดลายปูนปั้น เป็นชุ้มเรือนแก้วเช่นกัน หลังคาเป็นเครื่องไม้มุง กระเบื้อง ซ้อนลดหลั่นกัน 2 ชั้น เครื่องล่ายองจำหลักไม้ มีทวยรองรับปีกนก

หน้าบันประดับด้วยลวดลายปูนปั้น ทาสี ด้านหน้าช่วงบนเป็นลายเทพนม ช่วงล่างรูปราชสีห์จับฉัตร ขนาบตราสัญลักษณ์ ด้านหลังช่วงบนเป็นลายเทพนม ช่วงล่างเป็นรูปไก่อ้า 2 ตัว หน้าหน้าเข้าหารูปสัญลักษณ์ หยินหยางของจีน

จากลักษณะทรวดทรงอาคารเป็นแบบอาคารในสมัยอยุธยาตอนปลาย แต่สิ่งประดับตกแต่ง ลวดลายปูนปั้นหน้าบันเป็นแบบรัตนโกสินทร์ เนื่องจากอุโบสถหลังนี้ ได้รับการปรับปรุงมาหลายครั้ง การบูรณะครั้งใหญ่ล่าสุดเมื่อประมาณ 20 ปีมาแล้ว ส่วนหลังคาที่เห็นในปัจจุบันเปลี่ยนมาประมาณ 6 ปีแล้ว กระเบื้องเดิมเป็นกระเบื้องกาบกล้วยดินเผา

ภายในอุโบสถ มีภาพจิตรกรรมที่ผนังด้านหลังพระประธาน มีข้อความเขียนไว้ได้ภาพว่า “ท่านผินได้ปฏิสังขรณ์รูปพระ เมื่อ พ.ศ. 2463” และ “ท่านผินได้บำรุงพระอุโบสถ....เมื่อ พ.ศ. 2466” และ “นายอยู่ช่างเขียน”

สำหรับภาพจิตรกรรมเป็นภาพพระเจ้า 5 พระองค์ และพระอัครสาวก คั่นด้วย ต้นไม้สำคัญในพุทธศาสนา 6 ชนิด เขียนไว้ตอนบนของฝาผนัง กับภาพตอนล่างเป็นภาพสัตว์หิมพานต์

ที่ลานรอบอุโบสถ มีชุ้มเสมารูปกุบ ส่วนตัวอุโบสถมีกำแพงแก้วเตี้ย ๆ ก่ออิฐถือปูน ล้อมรอบ

2. **หอระฆัง** ตั้งอยู่ด้านหลังอุโบสถ เป็นอาคาร 2 ชั้น ก่ออิฐฉาบปูน ตกแต่งด้วยลวดลายปูนปั้น ทรงเพรียวสูง ฐานชั้นแรกเป็นฐานเขียงสี่เหลี่ยม ถัดขึ้นไปเป็นฐานบัวลูกฟัก ตัวหอระฆังชั้นแรกทรงสี่เหลี่ยมสูง มีบันไดทางขึ้นทางด้านทิศใต้ จำนวน 15 ชั้น สามด้านที่เหลือ เจาะเป็นชุ้มยอดแหลม ด้านบนทำพนักเตี้ย ๆ เจาะช่องลอมเป็นช่องโค้ง ที่มุมทั้งสี่ทำเสา หัวเสาทรงอมัลกะ ตัวหอระฆังชั้นบนขนาดเล็กกว่าชั้นล่าง ทำให้เกิดลานแคบเดินได้โดยรอบ ตัวอาคารชั้นบนเป็นทรงสี่เหลี่ยมสูงเช่นเดียวกับชั้นล่าง เจาะช่องทางเข้าออก เป็นชุ้มยอดแหลมรูปใบโพธิ์ทั้งสี่ด้าน หลังคาเป็นหลังคาซ้อนกัน 3 ชั้น ลักษณะคล้ายเก๋งจีน ประดับปูนปั้นลายกลีบบัว และลายหน้ากระดาน ยอดหลังคาทำเป็นรูปหัวเม็ด

3. **ศาลาราย** ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอุโบสถ เป็นอาคารเครื่องไม้ ทรงไทย ลักษณะเป็นศาลา โถง ขนาดเล็ก หลังคาเครื่องไม้มุงกระเบื้องว่าวซีเมนต์ เครื่องลายองไม้แกะสลัก หน้าบันไม้แกะสลักลาย กระหนกเปลว ประดับกระจกสี ที่เพดานมีภาพจิตรกรรมเป็นลายดาวเพดาน ที่มุมเป็นลายค้างคาว ที่คอสอง เขียนเรื่องพระเวสสันดรชาดก และพระมาลัย สัตว์นรกต่าง ๆ

4. **เจดีย์ราย** ด้านหน้าอุโบสถ องค์หนึ่งเป็นเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง ฐานสิงห์ มีบัวกลุ่ม รองรับปากระฆัง องค์ระฆังทรงเหลี่ยม ปล้องไฉนเป็นบัวกลุ่ม อีกองค์หนึ่งเป็นเจดีย์ทรงกลม ฐานสิงห์แปด เหลี่ยมตั้งอยู่บนฐานบัวสี่เหลี่ยมอีกชั้นหนึ่ง องค์ระฆังกลม ปล้องไฉนเป็นบัวกลุ่ม

5. **เสาหัวเม็ด** ชุ่มประตูทางเข้าวัด ทรวดทรงงดงาม มีทั้ง 2 ด้าน คือ ทิศเหนือและทิศใต้ แต่รูปแบบต่างกัน

การกำหนดอายุสมัย	อยุธยา-รัตนโกสินทร์
การประกาศขึ้นทะเบียน	ยังไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน
รูปแบบของแหล่งโบราณคดี	วัดในพุทธศาสนา
วันเวลาที่ปฏิบัติงาน	สำรวจ 1 สิงหาคม 2539 บันทึก 9 สิงหาคม 2539
ผู้ปฏิบัติงาน	นางสาวพยุ่ง วงษ์น้อย
ที่มาของข้อมูล	รายชื่อวัดในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาแล้ว (พระ พ.ต. พลศักดิ์ สุวรรณบุญณ์)

ภาพประกอบ :

อุโบสถวัดโพธิ์กรู ได้รับการซ่อมแซมแล้ว แต่ยังคงลักษณะเดิมไว้ โดยเฉพาะฐานที่มีลักษณะอ่อนโค้ง

ด้านหลังอุโบสถ วัดโพธิ์กรู มีประตู 1 ประตู
ซุ้มประตูประดับลายปูนปั้น เป็นซุ้มทรง

ภาพเขียนบนเพดานศาลาราย เป็นลายดาวเพดาน

ภาพเขียน ที่คอสองศาลาราย เป็นเรื่องพระเวศสันดรชาดก และพระมาลัย

เจดีย์รายด้านหน้าอุโบสถ วัดโพธิ์กรู
เป็นเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองฐานสิงห์

ศาลาราย ขนาดเล็ก ตั้งอยู่ทางทิศใต้อุโบสถ วัดโพธิ์กรู ภายในมีภาพจิตรกรรม

หอรระซัง วัดโพธิ์กรู
เป็นอาคารแบบประยุกต์
ส่วนยอดคล้ายกังหัน ตัวอาคารเจาะซุ้มยอด-
แหลม

เสาหัวเม็ด ซุ้มประตูทางเข้าวัด ทำอย่างประณีต